

Οι διπλωμάτες και νομοθέτες στη Μεγάλη Μοραβία - Κύριλλος & Μεθόδιος - Του Αλέξιου Παναγόπουλου

/ Γνώμες

Είχαν περάσει ήδη περισσότερα από χίλια εκατό χρόνια από τότε που ιδρύθηκε η πόλη της Θεσσαλονίκης το 315 π.Χ. και σε αυτό το χρονικό διάστημα η πόλη είχε δει ημέρες δόξας αλλά και συμφορών, όμως παρέμενε φημισμένη και υπερήφανη. Ως πρωτεύουσα του Ιλλυρικού τμήματος στη βυζαντινή εποχή χρειάστηκε να κάνει μάχες για να διαφυλάξει τον Ελληνισμό και τον Χριστιανισμό απ' τους εχθρούς που έρχονταν αδιάκοπα από το βορρά όπως τους Ούννους, τους Άβαρους, τους Σλάβους, τους Χάζαρους, τους Γότθους κτλ. Προστάτης τους υπήρξε ο Μεγαλομάρτυς Δημήτριος, ο οποίος εμφανιζόταν πάνω στα τείχη της πόλης με τη λευκή του

χλαμύδα και ενίσχυε τους αμυνόμενους κάθε φορά που θα έρχονταν οι επιδρομείς.

- Γράφει ο Αλέξιος Παναγόπουλος (Academician Prof. DDDr. Pdoc. Dr.Habil. Alexios Panagopoulos)

Περί τα τέλη του 7ου αιώνα οι επιδρομές έληξαν και η Θεσσαλονίκη γνώρισε νέα περίοδο ακμής. Η παράδοση αναφέρει ότι ήδη απ' τους αποστολικούς χρόνους η πόλη αποτέλεσε το κέντρο της μετάδοσης του Χριστιανισμού για όλη την Ευρώπη. Ο Απόστολος Παύλος έγραψε προς τους Θεσσαλονικείς εγκωμιαστικούς λόγους μνημονεύοντας ιδιαίτερα την Μακεδονία και την Αχαΐα. Τα λόγια αυτά θα επαληθευτούν και πάλι στους χρόνους των δύο μεγάλων διδασκάλων, διπλωματών και νομοθετών έως τη Μεγάλη Μοραβία του Κυρίλλου και Μεθοδίου.

Η Θεσσαλονίκη τότε ήταν μεγάλη πόλη και πολυάνθρωπη. Με τείχη και ισχυρά προπύργια. Τα πλήθη του λαού γέμιζαν την αγορά και τη μεγάλη λεωφόρο που διαχωρίζε σε δύο τμήματα την ωραία πόλη. Η οικονομική άνθηση είχε φέρει τους εμπόρους κοντά της, αλλά και την αρπακτική διάθεση των πειρατών και των κουρσάρων. Οι βυζαντινοί ναοί και τα ωραία δημόσια κτίρια διακοσμούσαν τις πλατείες της, όπου και φιλοξενούσε το λαό για τις θρησκευτικές και κοινωνικές εκδηλώσεις. Τον αρχιεπισκοπικό της θρόνο τίμησαν δύο μεγάλες προσωπικότητες όπως ο Ιωσήφ ο Υμνογράφος και ο Λέων ο Μαθηματικός, ο μετέπειτα πρύτανης του πανεπιστημίου της Κωνσταντινούπολης. Αλλά το ξεχωριστό καύχημα αυτής της πόλης έμελλε να γίνουν τα δύο τέκνα της, ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος.

Κύριλλος & Μεθόδιος

Οι γονείς των δύο αδελφών είχαν ευγενική καταγωγή αφού ο πατέρας τους ο Λέων υπηρετούσε στη Θεσσαλονίκη ως χιλιάρχος (δρουγγάριος) και αργότερα ως στρατηγός. Απέκτησε πολιτική και στρατιωτική εξουσία στη Μακεδονία, έχοντας επτά παιδιά, εκ των οποίων το τελευταίο, ο Κωνσταντίνος, γεννήθηκε το 827, ενώ ο Μεθόδιος πιθανόν είχε γεννηθεί το 820. Όταν πέθανε ο πατέρας τους είχε τελειώσει τις σπουδές του ο Μεθόδιος, για την Διπλωματική και Διοικητική Ανώτερη Κρατική Υπαλληλία. Απ' την αυτοκράτειρα Θεοδώρα, ο Μεθόδιος, διορίστηκε ως Διοικητής της «Σκλαβηνίας», δηλ. της σλαβικής επαρχίας της ελληνικής αυτοκρατορίας, εκεί όπου κυρίως κατοικούσαν οι σλαβικοί πληθυσμοί, που είχαν κατέβει από το βορρά εκεί ειρηνικά και ζούσαν σε αραιοκατοικημένες περιοχές. Εκεί έμαθε πολύ καλά τη σλαβική γλώσσα, την οποία γνώριζε ήδη απ' τους σλαβικής καταγωγής βοηθούς μετοίκους της οικογένειάς του στη Θεσσαλονίκη. Αργότερα εγκατέλειψε αυτό το διοικητικό και πολιτικό αξίωμα, για

να αποσυρθεί στον Όλυμπο της Βιθυνίας εκεί όπου ζούσαν οι μοναχοί.

Ο αδελφός του ο Κωνσταντίνος μετονομάστηκε σε Κύριλλος τις τελευταίες μέρες της ζωής του. Αυτός απ' τη μικρή ηλικία είχε μεγάλη ικανότητα στη μάθηση. Όταν πέθανε ο πατέρας του, θα ήταν περίπου 14 ετών και γνώριζε από μνήμης τα συγγράμματα του Γρηγορίου του Θεολόγου. Αργότερα πήγε στη Κωνσταντινούπολη για τις σπουδές του στο πανεπιστήμιο, υπό τη καθοδήγηση του Λέοντα του Μαθηματικού, πρώην αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης. Κοντά στον Λέοντα και τον Μέγα Φώτιο σπούδασε γεωμετρία, αστρονομία, μουσική, ρητορική, νομική, διπλωματία, διαλεκτική, φιλοσοφία και ξένες γλώσσες, γνώριζε τη σλαβική, τη συριακή, την εβραϊκή, τη σαμαρειτική, την αραβική, τη χαζαρική (τουρκική), τη λατινική και άλλες γλώσσες. Χειροτονήθηκε ιερέας και διορίστηκε βιβλιοθηκάριος του πατριαρχείου και τέλος αναδείχτηκε σε μέγα καθηγητή της φιλοσοφίας στο πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης. Από τότε ονομαζόταν Κωνσταντίνος ο Φιλόσοφος και ζούσε ασκητικά.

Ο πατριάρχης Φώτιος διέκρινε έγκαιρα ότι οι Σλάβοι και οι Τούρκοι του Βορρά και οι Χαζάροι, έχοντας έρθει σε επαφή με τους Έλληνες από παλιά, ήταν πλέον ώριμοι να αποδεχθούν τον χριστιανικό πολιτισμό και να μπουν στο κύκλο της πολιτισμένης βυζαντινής ανθρωπότητας. Θα έπρεπε να προηγηθεί η μελέτη των σλαβικών θεσμών και των σλαβικών εθίμων, με την κατοπινή λογοτεχνική διαμόρφωση της σλαβικής γλώσσας και τη μετάφραση απαραίτητων βιβλίων. Τότε ιδρύθηκε στην Κωνσταντινούπολη το ειδικό κέντρο σπουδών των σλαβικών μελετών και των σλαβικών εθίμων, στο οποίο μετεκπαιδεύτηκαν οι διπλωμάτες και νομοθέτες ως ιεραπόστολοι. Υπεύθυνος του ερευνητικού κέντρου ορίστηκε ο Κύριλλος, απ' τον αυτοκράτορα Μιχαήλ και απ' τον Μέγα Φώτιο ο Κωνσταντίνος, για τη διοργάνωση κάθε διπλωματικής και νομοθετικής αποστολής.

Περί τον Ιούνιο του 860 όταν τα τότε εχθρικά στρατεύματα ενήργησαν εισβολή στην Κωνσταντινούπολη με τα μονόξυλα, ο Μέγας Φώτιος σε ομιλία του αναφέρει την επίθεση και το απροσδόκητο της ταχύτητάς τους, ενώ η εισβολή τους αποκρούστηκε. Το 862 ο ηγεμόνας της Μοραβίας Ροστισλάβος έστειλε στην Κωνσταντινούπολη την πρεσβεία του και ζήτησε κατάλληλο άνθρωπο για να διδάξει το χριστιανισμό στους υπηκόους του. Έγινε το συμβούλιο με πρόεδρο τον αυτοκράτορα Μιχαήλ τον Γ', στο οποίο συμμετείχαν ο πρωθυπουργός Βάρδας, ο πατριάρχης Φώτιος και άλλοι καθηγητές και πρότειναν στον Κωνσταντίνο μέσω του αυτοκράτορα να αναλάβει το διδακτικό, διπλωματικό και νομοθετικό έργο. Ο Κωνσταντίνος το αποδέχθηκε με φώτιση Θεού και δημιούργησε το πρώτο σλαβικό αλφάβητο και ασχολήθηκε με μεταφράσεις. Η γραφή που επινόησε ο Κύριλλος είναι η γλακολιτική. Στηρίχθηκε στη μικρογράμματα ελληνική γραφή, χρησιμοποίησε και

παραλλαγμένους εβραϊκούς χαρακτήρες, καθώς και άλλους που επινόησε ο ίδιος. Ο Κύριλλος ήθελε να τονίσει την εθνική και γλωσσική ιδιομορφία των Σλάβων. Αργότερα, η γραφή άλλαξε με βάση τη μεγαλογράμματη ελληνική και δημιουργήθηκε η λεγόμενη «κυρίλλειος γραφή».

Η σλαβική γλώσσα στην οποία οι δύο αδελφοί μετέφρασαν τα βιβλικά και λειτουργικά κείμενα ήταν αυτή που την μιλούσαν τότε τα νοτιοσλαβικά φύλα τα οποία είχαν εισχωρήσει σε εδάφη της ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας. Τότε αρκετοί Δραγοβίτες και Σαγουδάτες ζούσαν για εμπορικούς λόγους στη Θεσσαλονίκη και άλλοι σλάβοι που εργάζονταν ως βοηθοί σε οικογένειες Θεσσαλονικέων ευγενών αρχόντων. Πολλές λέξεις της σλαβικής διαλέκτου τις μάθαιναν από τους μέτοικους σλάβους που δεν ήταν σε θέση να μάθουν την πολύπλοκη ελληνική γλώσσα. Ο Κωνσταντίνος και ο Μεθόδιος με ευχέρεια καταλάβαιναν από νεαροί όλο το μηχανισμό της σλαβικής γλώσσας.

Διπλωματική Αποστολή στη Μεγάλη Μοραβία.

Οι Μοραβοί τον 9ο αιώνα είχαν ένα μοναρχικό καθεστώς αγροτικής μορφής και κατοικούσαν στα πρώην εδάφη των Λογγοβάρδων και ήταν υποτελείς στο Γερμανικό Κράτος, αλλά έκαναν επαναστατικές κινήσεις και κατά καιρούς είχαν διοικητική ανεξαρτησία. Υπό την εξουσία των ηγεμόνων τους βρίσκονταν και οι Τσέχοι, οι Σλοβάκοι, ομάδες Πολωνών και τα σλαβικά φύλα του Έλβα, μέσα σε ένα στάδιο ανάπτυξης, το οποίο έπειτα από μερικές δεκαετίες σταμάτησε με την ουγγρική κατάκτηση.

Ο χριστιανισμός διαδόθηκε στους Μοραβούς από Έλληνες, Ιταλούς και Γερμανούς διπλωμάτες, νομοθέτες και ιεραποστόλους και ο ηγεμόνας τους και αρκετοί ευγενείς τους είχαν βαπτιστεί χριστιανοί, αλλά ο λαός έμενε ακόμη στον παγανισμό και την ειδωλολατρία. Ο Ροστισλάβος γνώριζε ότι γινόταν μια προεργασία της μετάφρασης των εκκλησιαστικών βιβλίων στη σλαβική γλώσσα και δεν φοβόταν τις πολιτικές επεμβάσεις από την Κωνσταντινούπολη, όπως φοβόταν απ' το Γερμανικό Κράτος.

Διαβάστε τη συνέχεια στην pemptousia.gr